

Anni Löppönen

Opinnäytteen nimi: Kuin muuttuva uni

Taideyliopiston Kuvataideakatemia

Kuvataiteen maisterin opinnäyte

Opinnäytteen palautuspäivämäärä 4.4.2026

Opinnäytteen ohjaava professori: Salla Tykkä

Opinnäytteen ohjaaja: Valokuvataiteilija Hanna Timonen

Opinnäytteen tarkastajat: Ida Pimenoff ja Heli Rekula

**TAIDE-
YLIOPISTO**

✕ KUVATAIDEAKATEMIA

Tiivistelmä

Taiteellinen osuus

Opinnäytteen taiteellinen osa oli esillä Kuvan Keväässä 17.5- 16.6.2025 Kuvataideakatemia Myllytorilla ja Valkoisessa studiossa. Esittämäni teoskokonaisuudet olivat autobiografisia, valokuvallisia, meditatiivisia, katsojan läsnäoloa pyytäviä kokonaisuuksia. Esitetyt teossarjat koostuivat lasten muotokuvista.

Olen valokuvataiteilijana kuvannut elämäni arkisesta näkökulmasta jo vuosien ajan ja opinnäytteeni rakentuu tästä jatkumosta.

Valokuvallisuus, äidin katse, aika, muistaminen ja rakkaus ovat määritelleet näyttelyyn tulevat teosvalintani.

Kirjallinen osuus

Opinnäytteen kirjallinen osuus käsittelee autobiograafisuuden ja valokuvallisen esittämisen välistä suhdetta, historiaa ja osaamista taiteellisessa työskentelyssäni.

Opinnäytteen kirjallinen muoto on osin päiväkirjamainen ja runollinen, koska kaunokirjallinen kirjoittaminen on taiteellisessa työssäni yhteydessä omaelämäkerrallisuuteen ja tunteisiin ja tapahtuu kuvien ottamisen rinnalla ja kuvien välissä. Opinnäytteen kirjallinen muoto on eräs kirjoitelma mysteeristä joka syntyy elämän ja sitä halkaisevan valokuvan kohdatessa.

Opinnäytteen kirjallisen muodon vaihtelevilla sävyillä pohdin mikä muoto tavoittaa tarkimmin sanoittaen, ymmärtäen ja oivaltaen taiteellisen työni sisältöjä. Kirjoitetussa tekstillä pohdin miksi olen kiinnostunut kuvaamaan niin että kuvat ovat osa elämäni ja mitä taitoja tämänkaltaisen työskentely vaatii ja miten muut samankaltaisia teemoja käsittelevät taiteilijat ovat teoksiaan ajatelleet ja kirjallisesti kuvailleet. Kirjallisessa työssäni käsittelen myös lasten, perheen ja arjen valokuvallistamista ja tähän liittyvää monikerroksellista ajattelua.

Kirjallinen osuus käsittelee taiteellista työtäni suhteessa eri konteksteihin missä taiteellinen työskentelyni toteutuu. Näitä ovat muun muassa Kuvan Kevään rinnalla syntyneet näyttelyt, matkat, globaalissa taidemaailmassa toimiminen ja kaiken perustana ja jatkajana oleva luovuuden, mielikuvituksen ja taiteilijana toimimisen lahja.

Teostiedot:

Teosten esittämisaika ja -paikka, Kuvataideakatemia, **Kuvan Kevät** 17.5- 16.6.2025

Teoskuvat ovat opinnäytteen lopussa

Myllytori

Anni Löppönen (1981)

Nimetön sarjasta *Taikapiiri, Katkelmia* / Untitled from the series *Taikapiiri, Katkelmia*

(1, 2, 4: 2024) (3: 2018) (5: 2016) (7 & 8: 2025)

Pigmenttivedos, Hahnemuhle Studio Enchanced Matte, kehys / Printed on Hahnemuhle Studio Enchanced Matte, framed, 60x40 cm, Ed. 1/3

Valkoinen Studio *Nimetön* sarjasta/ Untitled from the series

Kuin muuttuva uni

2024

Pigmenttivedos, Hahnemuhle Studio Enchanced Matte, kehys / Printed on Hahnemuhle Studio Enchanced Matte, framed

/ Printed on Museo portfolio rag- paper, framed

60x40 cm

Ed. 2/3

Nimetön sarjasta/ Untitled from the series

Taikapiiri, Katkelmia

Pigmenttivedos, Hahnemuhle Studio Enchanced Matte, kehys / Printed on Hahnemuhle Studio Enchanced Matte, framed

/ Printed on Museo portfolio rag- paper, framed

70x100 cm

Ed. 1/3

Prologi

Jo lapsena minulla oli vahva mielikuvitusmaailma. Luulen, että se on tärkein syy, miksi olen kuvannut lapsia, tuon mysteerinomaisen lapsuuden maailman tallentaminen. Toinen syy lapsien kuvaamiseen on se, että rakastin lapsuuttani. Tämä heijastuu ajatuksiini lapsista, lapset ovat ihmeellisiä, valokuvataiteilija Nan Goldinin sanoin *”Lapset tulevat toiselta planeetalta.”*¹

Nyt olen äiti ja minulla on kolme eri-ikäistä lasta, joita olen kuvannut heidän olemassaolonsa ajan. Kasvaessaan he ovat vakavoituneet, ja minä äitinä ja taiteilijana katson heidän olemassaoloaan. Minulle kuvat ovat lahja heiltä, olen onnellinen.

Kuvausprosessini on hyvin henkilökohtainen ja herkkä. Se vaatii paljon teknistä osaamista, ajattelua ja tunteita. Äitini sanoin: Anni on draaman kuningatar. Luulen siitä olevan apua kuvausprosessissa.

Lasten kanssa työskentely on vaikeaa. Hetken lapset ovat läsnä ja sitten katoavat ja on mahdoton saada hetkeä takaisin. Tuossa hetkessä on siivottava kuvausympäristö, avattava kaihtimet, että saa kaiken luonnonvalon käyttöön, talvisin laittaa lisävalo, katsottava etsimestä kuvan reunat, ettei mitään liian häiritsevää jää kuvaan, katsottava ettei mitään liian valkoista jää kuvaan, hyväksyttävä se, että on määrälltävä ja saatava lapset ymmärtämään, että äitiä on nyt pakko auttaa. Kestää ihmisenä ja äitinä tästä komentelusta tuleva syyllisyys ja jo seuraavassa hetkessä ottaa kuva tai lapsen toivoma kuva hänestä, jossa hän toivoo, että näyttää siltä kuin hän lentäisi. Lapsi nauraa.

Itse kuvausprosessi pohjautuu näkemiseen. Näen sisäisesti ja samanaikaisesti silmän näkemisen läpi, että nyt tässä on valokuva. Ja sitten toimin hyvin nopeasti, haen kameran.

Pidän luonnonvalosta, mutta käytän myös muita valonlähteitä, studiovaloja ja salamavalaisua. Teoksiksi kuvat syntyvät työhuoneella ja näyttelyissä tulevat eläviksi suhteessa ympäröivään aikaan, yhteiskuntaan ja muiden taiteilijoiden teoksiin.

¹ Goldin 2018

Sisällysluettelo

1. Kirjallinen kuvaus taiteellista osuudesta Kuvan Keväässä
2. Äidin katse
3. Koti
4. Perhe
5. Kuinka arki muuttuu mysteeriksi
6. Kätkevä kuva ja kätkeytyvä kohde
7. Minusta taiteilijana
8. Kuvan Kevään kevään neljä eri näyttelyä
 - 8.1 Mikkelin taidemuseo
 - 8.2 Mäntän Kuvataideviikot
 - 8.3 San Francisco
 - 8.4 Kuvan kevät
9. Matka
10. Tunteet
11. Epilogi
12. Lähdeluettelo
13. Teoskuvat

Kirjallinen kuvaus taiteellisesta osuudesta Kuvan Keväässä

Opinnäytteen taiteellinen osa oli esillä Kuvan Keväässä keväällä 2025 Kuvataideakatemia Myllytorilla sekä Valkoisessa Studiassa. Esittämäni teoskokonaisuudet olivat autobiografisia, valokuvallisia, meditatiivisia, katsojan läsnäoloa pyytäviä kokonaisuuksia. Esitetyt teossarjat koostuivat lasten muotokuvista.

Teokset olivat esillä kehystettyinä valokuvavedoksina. Tekniikkani on digitaalinen valokuva vedostettuna mustesuihkutulostimella valokuvapaperille. Teokset vedostin Kuvataideakatemiassa.

Sisällöllisesti taiteellinen osuuteni on koostunut sanoista identiteetti, naamioituminen, herkkyys, ajan kuluminen, autobiografinen lähestyminen, kasvu, äidin katse.

Teoksissani on lapsen ja nuoren ihmisen minuuden herkkä, hauras, avoin läsnäolo. Opinnäytteen kirjallinen muoto on osin päiväkirjamainen ja runollinen, koska kaunokirjallinen runollinen kirjoittaminen on yhteyksissä omaelämäkerrallisuuteen ja tunteisiin, mikä on osa taiteellista työskentelyäni. Tämän opinnäytteen kirjallisen muodon vaihtelevilla sävyillä pohdin, mikä kirjallinen muoto tavoittaa ymmärtäen visuaalisen taiteellisen työni sisältöjä.

Kuvan Kevään näyttely keskustelee myös muiden keväällä 2025 **syntyneiden** näyttelyiden kanssa, koska ne **syntyivät** samaan aikaan samoista teoksista ja näyttelyt vaikuttivat toistensa sisältöön ja muotoon. Päädyin esittelemään myös muut näyttelyt suhteessa opinnäytetyöhöni, koska ne käsittelevät taiteellista työtäni suhteessa Kuvan Kevään kokonaisuuteen, globaaliin taiteilijayhteisöön, kuratointiin ja matkoihin, konteksteihin missä taiteellinen työskentelyni toteutuu.

Äidin katse

Äiti pitää minua kädestä kiinni. Kirjoitan äidin ajatuksen Taideyliopiston naistenpäivän teemaan ja se julkaistaan.

Naisen elämä on kaunis, äiti sanoo.

En muistanutkaan miten pienet ja sirot kädet äidillä on.

Kirjassaan *Valoisa huone* ranskalainen semiootikko Roland Barthes (1915-1980) kuvaa talvipuutarhakuvaa, josta hän etsii rakkaan äitinsä kaltaisuutta, tunnistettavuutta, rakasta kadonnutta äitiään.² Käsittelen äidin kuvaa ja katsetta koska ajattelen että lapsen kuva sisältää äidin kuvan. Otan omasta äidistä muotokuvan luettuani Barthesia ja kauhukseni huomattessani, että äidistäni ei ole muotokuvaa. Valokuvan aika siirtyy äidin kuvaan. Äidilläni on muistisairaus ja se muuttaa kaiken, minun aikani ja myös valokuvan ajan.

Valokuvataiteilija Linda Connor (1944) on ottanut kuvan *Spiral Journey*- kirjaansa biologisesta äidistään ja sisaruksistaan kuvaten heidän käsiään.³ Minulle tämä kuva ilmentää samoja teemoja kuin omani, äiti, kuuluminen ja sisarukset ja kuvaavat teemoja läheisyys, anteeksianto, lapsuus, äiti.

Kuvani ovat äidin katseen kautta syntyneitä; kuvaaja olen minä, äiti ja omat lapseni ovat kuvassa. Lasteni kuvien syy on kohtaaminen, kasvotusten oleminen. Lapsi ilmentää ihmisyyden hienoimpia piirteitä, herkkyyttä, viisautta, leikkiä ja mielikuvituksen voimaa.

Kuvassa lapsi leikkii Henry Wuorila- Stenbergin maalauksen alla. Vihreä verho ja vihreä naamio rytmittävät minulle kuvan muiden elementtien kanssa. Vihreä verho viittaa Roland Barthesin Valoisa huone teoksen alussa olevaan olevaan Daniel Boudinetin Polaroid- kuvaan (1979). Wuorila- Stenbergin maalaukset ovat olleet meillä koko lasten olemassaolon ajan. Kuvassa on nähtävillä suru, koti ja aika ja sen katsominen ja katoaminen haavoittaa minua. Miten kaunis hetki, kaunis lapseni, kaunis aika, yhden valokuvan verran, kotona.

² Barthes 1985

³ Connor 1990

Valokuvani avautuvat ajan kautta; lapset kasvavat. Äitinä katson heitä kameran läpi, ja ajasta jää kameran tallentama jälki. Itse olin lapsi, joka lumouduin maailmasta. Leikin jatkuvasti. Valokuvaamalla lumoudun vieläkin maailmasta; valokuva voi näyttää elämän ihmeellisyyden, hedelmällisyyden, ajattelun, jatkumisen ja jakamisen.

Kuvissani näkyy koko ulkopuolisuuteni ja näkymättömyyden olemus, ajan katoaminen, suru, kodin menetys, aika. Nämä kuvaamani teemat ovat lähestyttävissä nimenomaan taiteen ja runouden kautta. Kuva sisältää monta ikää ihmisessä. Taide ja kuva myös lohduttavat.

Koti

Alkaessani odottaa ensimmäistä lastani Wiljamia, opettajani ja rakas ystäväni, Linda Connor sanoi: *”onneksi työsi on lähellä **kotia**”* tarkoittaen valokuvataiteellista työtäni. Tämä kodin ja työn yhdistäminen on paikka missä taiteilija on herkästi haavoittuva. Kodissa kuvaaminen on vaikeasti sanojen määriteltävissä ja kuvaan sitä tässä kahdella esimerkillä. Ensimmäinen esimerkki on valokuva. **Katsoessani erästä valokuvaa mikä on hautajaiskuva ja siinä esitetyn ortodoksisen kirkon seinällä on kello joka näyttää tiettyä aikaa.** Tuossa ajassa kuvassa auki olevassa arkussa on vainaja häntä surevien ympäröimänä. Valokuva, jota katson on pysäyttänyt ajan täsmälleen kellon näyttämään aikaan. Vainajalla on kädet näkyvillä. Hänen aikansa on päättynyt. Toinen esimerkki on Jim Jarmuschin elokuvasta *Night on Earth*⁴, jossa aikaa kuvataan aikaa kellojen liikkeen myötä viidessä eri kaupungissa, myös Helsingissä. Edellisten esimerkkien tavoin kotona työskentelevän taiteilijan koti on ajan viiltämä. Kodin aika kulkee kuin Jarmuschin elokuvassa. Aika vyöryy valtoimenaan, kun lapset täyttävät koko kodin. Tässä kodin ajassa tietyssä hetkessä painan laukaisinta. Milloin ja miksi on mysteeri. Valokuva pysäyttää ajan syöksyäkseen taas eteenpäin. Edellä kirjoittamani esimerkit kuvaavat tätä, valokuvan ajan pysäyttäminen, kellojen liike, pysäytys, liike, pysäytys..

⁴ Jarmusch 1991.

Naistaiteilijoista myös valokuvataiteilija Sally Mann (1951) kertoo, että hän työskentelee **kotona**⁵ ja valokuvataiteilija Nelli Palomäki on rakentanut pimiön kotiinsa.⁶ Monet naistaiteilijat työskentelevät kotoa käsin, pidän tätä kiinnostavana, taiteilijoina he ovat alttiina keskeytyksille ja lasten ja perheen läsnäololle. Työskennellessään kotona he tavoittavat elämästä syvästi merkityksellistä joka taiteen kautta on mahdollista jakaa katsojalle. Tämä on taiteilijuuden lahja.

Vielä työskennellessään vanhusten hoitajana äitini kertoi, että useat vanhat ihmiset etsivät kotia: *”koti on siinä nurkan takana”*, äitini kertoi heidän sanovan. Tästä äitini kuvaamasta kodin etsimisestä johtuen vanhusten hoitokodin ovi on laitettava koodilla aukeavaan lukkoon, käytäntö mikä on kammottanut minua.

Käsittelen valokuvieni sisällössä sitä, miten valokuva on vahva väline muistin kanssa, miten herkkä ja vahva valokuva on hetkessä avaamaan muistin ja muistamisen. Valokuva muistaa minkälaista on olla tai on ollut olla kotona. Katsojana tunnistan sen joskus toisen taiteilijan kuvista. Esimerkiksi yhdysvaltalaisen valokuvaaja Emmet Gowinin (1941) kuvaamat teokset Danvillessa, Virginiassa 70-luvulla näyttävät lapsuuteni maailmalta ja täten samaistuttavalta ja koskettavat minua vaikka oma lapsuuteni on tapahtunut 80-luvulla Suomessa ja Kerimäen Paasniemellä. Tämä sisäinen koskettaminen tapahtuu valokuvan ajattelun ja ajan kautta. Monet muut taiteilijat kuvaavat läheisiään mutta eivät sisäisesti kosketa minua, vaikka pidän heidän tuotantoaan kiinnostavana, esimerkiksi amerikkalaiset valokuvataiteilija Tina Barney (1945) kuvaa sukuaan ja valokuvataiteilija Larry Sultan (1946) iäkkäitä vanhempiaan. Amerikkalainen valokuvataiteilija Harry Callahan on kuvannut vaimoaan ja tytärtään ja nämä taas koskettavat minua kuten hollantilaisen valokuvataiteilijan Rineke Dijkstra kuvaama kokonaisuus, missä hän kuvaa Tanskaan pakolaisena saapuneen Almerisa-nimisen tytön kasvua lapsesta nuoreksi naiseksi ja äidiksi.⁷ Projektin kuvaan mielenkiintoisella tavalla nähdyksi tulemistä, ajan kulumista ja uuteen kulttuuriin ja identiteettiin kasvamista. Tyttö, Almerisa kertoo miten hän halusi tulla kuvatuksi, aluksi ilman samaa kieltäkin, hankki äitinsä kanssa vaatteet kuvauksia varten ja ajattelee kuvatuksi tulemistä hyvin

⁵ Mann 2025.

⁶ Palomäki 2025.

⁷ Dijkstra, 2012.

merkityksellisenä. Hanna Weselius kirjoittaa *Pronominit* – kirjassaan että ei tiedä montakaan ihmistä joka ei haluaisi tulla nähdyksi.⁸ Tämä valokuvan kasvokkain oleminen, ihmisten välisen suhteen siirtyminen kuvaan, nähdyksi tuleminen kuvan kautta ja kuvassa on työskentelyni lähtökohta. Tähän nähdyksi tulemisen kokemiseen liittyy äidin ja lapsen suhde, koti, turvallisuus. Katson ottamaani kuvaa äidistä jossa äidin katse on vielä tuttu ja kohtaava, katse jota muistisairaus ei ole kadottanut, kuvaa jossa äidin persoona tulee vahvasti esillä. Olemme kasvotusten.

Kirjassaan *Valoisa huone* myös Roland Barthes kuvailee talvipuutarhakuvaa, valokuvaa, jota kirjassa ei näytetä. Kuva on se, josta hän tunnistaa rakkaan äitinsä parhaiten.⁹

Näen unta, että äiti on laittanut saunan kiukaalle Helsingin sanomia suuren pinon ja koko sauna on savua täynnä, unessa huudan äidille, herää äiti!

Myös Barthes käsittelee kirjassaan *Valoisa huone* valokuvan unesta herättämistä. Ottamassani valokuvassa äiti katsoo minua rauhallisesti, on löydettävissä valokuvan ajassa. Valokuva katkaisee unen maiseman vaikka todellisuudessa tekisi mieli huutaa äidille, äiti herää, nyt pitää suhtautua, niinhän sinä usein sanoit minulle! Mutta jäljelle jää vain mykkä kuva, ilman sanoja, äidin rakas katse.

Roland Barthesin kirjoittaman talvipuutarhakuvan kaltaisesti etsin kuvasta äitiäni.

Aika lävistää kuvani. Herkkyys, kipu.

Perhe

Otan valokuvat keskellä perhettäni. Kuvieni ottaminen vaatii paljon teknistä harjoittelua. Tekninen harjoittelu vaatii jatkuvaa opiskelua valosta, valaisuvälineistä, ja erityisesti muiden valokuvaajien teosten katsomista. Teknisen osaamisen on pystyttävä vastaamaan sisälläni

⁸ Weselius, 2025.25.

⁹ Barthes, 1985.

olevaan vaikeasti sanoitettavissa olevaan, joka valokuvan ottamisessa kiehtoo ja jonka merkitystä tavoittelen kuvissani.

Valokuvani kysyvät ajatuksen elämän ihmeellisyydestä. Samaan aikaan on ajateltava lähelle ja kauas. Tarkoitan tällä sitä, että otan kuvat läsnä olevista lapsista, mutta teoksissa ne voivat olla esillä näyttelyssä San Franciscossa, lapsi ja koti muuttuvat, etääntyvät teoksen ja taidekontekstin esittämänä. Valokuva sisältää historian, joissa eri ihmiset tulevat yhteen, valokuva muovaa ystävyyden eri aikojen välillä, samankaltaiset taiteelliset kiinnostuksen kohteet tulevat visuaalisiksi, perhesuhteet, tunteet perheessä, identiteetin kompleksisuus.

Yleensä mittaan vain yhden valotuksen ja otan yhden tai kaksi kuvaa. Olen verrannut tätä hetkeä vanhaan valokuvauksen tekniikkaan missä valokuvaaja menee hupun alle piiloon ja ottaa kuvan magnesium – pilven saattelemana. En tunne tätä tekniikkaa tarkemmin, mutta se on visuaalisena mielessäni valokuvan syntymistä kuvaamana hetkenä. Kuvattavan kanssa olen kasvatusten, mutta piilossa samaan aikaan. Valokuvaan tätä ristiriitaisuutta kohtaamisissa. Kuvassa on samaan aikaan kuvattava omana itsenään mutta samalla kasvatusten kuvaajan ja välineen, kameran kanssa. Miten tästä kaikesta tulee kuva, joka säilyttää tunteen, on valokuvan ja elämän kohtaamisen ja halkeaman ihme.

Linda Connor kirjoittaa minulle kuvistani, lapset ovat valokuvataidehistorian vaikeimpia kuvattavia.¹⁰ Olen tästä samaa mieltä. Valokuvataiteilija Nelli Palomäki kuvaa lasten kuvaamista Suomen Kuvalehdessä sanoin, että hänen lapsensa ovat kärsineet siitä, että äiti on valokuvaaja. Hän ajattelee, että hän on itsekkin joutunut lapsena auttamaan isäänsä esimerkiksi pesemällä tämän autoa, joten myös hänen lapsensa ovat velvoitetut auttamaan häntä.¹¹ Minusta on kiinnostavaa, että hän käsittelee lasten suhdetta vanhempiin tavalla, joka on ajassamme vieraampi ajatusmalli. Olemme Palomäen kanssa syntyneet samana vuonna 1981 ja minunkin on pitänyt ja olen saanut auttaa vanhempiani. Olen ollut äidin ja isän mukana töissä usein myös saadakseni olla heidän kanssaan. Tämä kokemus ajasta vaikuttaa nähdynsi tulemisen ja katseen etsimiseen valokuvallisessa työskentelyssäni, onko kuvissani kuvattu lapsi osin minä, minkälainen olin lapsena, minkälaista on olla lapsi,

¹⁰ Connor 2024.

¹¹ Palomäki 2025.

minkäläistä on olla äiti? Monella tavalla minä velvoitan lapsiani tunteen ja ajatuksen kautta; yhdessä tehty on rakasta ja merkityksellistä. Ja perustelen lapsille äitini sanoin, *yksikin kerätty mustikkarasia on eteenpäin keräämisessä*. Yksikin valokuva on eteenpäin. Ja että me perheenä myös tarvitsemme työni. Taiteilijana toimiminen on myös osaamista ja työtä. Monesti kuvatessani menemme tahdonvoimalla tyttärieni kanssa, mutta heidän lahjakkuutensa jatkaa työtäni. Tyttäreni Vienon veistos on esitettynä Kuvan Kevästä koostetussa julkaisussa¹² ja on nyt esillä näyttelyssäni galleria Villa Suruttomassa. Kysyessäni nuoremmalta tyttäreltäni Kielolta hänen ajatuksiaan auttamisesta kuvistani, hän kertoo tekevänsä otetuista kuvista kuvaesityksiä ja ne ovat kiinnostavampia kuin äidin kuvat. Siirrän ammatillista osaamistani lapsilleni velvoittaessani heitä auttamaan. Ja tapahtuu valokuvan ihme, kuvastahan tuli kiinnostava ja he näkevät sen. Ja nyt muutkin lapset toivoivat kuvatuksi tulemista. Tapahtuu nähdynsi tulemisen ihme. Tätä kaikkea kannattelee valokuvaamisen taito ja taito seisoa hetki ajan ulkopuolella. Tapahtuma jonka tunnen ja jolloin otan kameran.

Ajattelen että lapsilleni on tuonut paljon mahdollisuuksia se, että äiti on valokuvataiteilija ja he ovat valokuvataiteilija- äidin mukana nähneet laajasti maailmaa. Kysyn asiasta pojaltani Wiljamilta joka on tätä kirjoittaessani kolmetoistavuotias. Wiljam nauraa kertoessaan ettei auttaminen ole ollut uuvuttavaa.

Kysyn mitä hän ajattelee valokuvateoksista missä hän on itse esitettynä. Wiljam ajattelee, että kuvissa oleva lapsi on taiteilijan näköinen kuva, hän ei tunnista kuvista itseään. Hän pohtii lapsen nopeaa muutosta, kasvua, pohtii lapsen olemusta seuraavasti:

”Kun asioita ei ymmärrä se on lapsena pelottavaa. Kun ei ole tietoa eikä osaamista niin se voi pelottaa. Nykyisin kun minulla osaaminen, tieto ja motoriikka on kasvanut, tuntemattoman pelko on vähentynyt. Muistan kun leikin, mutta kuvan ottamisesta minulla ei ole muistikuvaa. Valokuvateos niin kuin vaikka sävellys voi olla muotokuvaan ja olemiseen perustuva, mutta aika muuttaa sen, muisti, lapsen ajattelu muuttaa sen.”

”Lapsuus on erilainen maailma”, Wiljam sanoo.

ja ” Ukista ei ole lapsena yhtään kuvaa”. Wiljam pohtii ja ajattelen että ajatuksissaan hän lähenee Barthesin **Talvipuutarhakuvan** äidin etsimistä. Kirjassaan Barthes pohtii että hänen äidistä ei ottanut kuvaa kukaan merkittävä valokuvataiteilija kuten Avedon. Wiljamilla on

¹² Kuvan kevät 2025

useita valokuvataiteilija- äidin ottamia kuvia ja hän on poikkeuksellisessa asemassa lapsena. Pohdin missä vaiheessa elämää tapahtuu se kun tunnistamme itsemme lapsena kuvassa.

Jaan lapsen käsittelyä useiden eri taiteilijoiden kanssa. Useat minuun vaikuttaneet taiteilijat ovat tehneet lapsista teoksia, muun muassa työskentelyyni ovat vaikuttaneet Nan Goldin, Diane Arbus, Mary Ellen Mark, Sally Mann ja Emmet Gowin. Kaikki heistä ovat käsitelleet kuvissaan lapsen identiteettiä, omaa identiteettiään, läheisiään ja tunteitaan kuvaamalla muotokuvapohjaisia teoksia.

Kuinka arki muuttuu mysteeriksi

Olen kiinnostunut olemassaolon mysteeristä. Tunteet ja sisäinen kokeminen ovat vahvasti läsnä kuvissani. Työskentelyni on tunneperäistä, kirjoitan tunteita, luen. Usein kuvieni edessä minulle tulee haavoittunut olo, kaipaamaan kuvien aikaa.

Muistini toimii niin, että kun olen hyvin väsynyt, voin hetkessä mennä kuvantarkkaan tilaan ja hetkeen. Suvussani on sekä äidin että isän puolelta on vahva unien näkemisen ja niistä kertomisen perinne. Tämä unen ja valheen välinen keskustelu on kiinnostava ja raastava samanaikaisesti. Samantapaisesti kuin valokuva se pystyy liikkumaan ajassa. Kuvatakseni tapahtumaa se toimii näin.

Olen väsynyt, on iltapäivä. Laitan silmät kiinni. Hetkessä olen lapsena kirkkaana pakkasaamuna ulkona, ja minulla on sanoin kuvaamattoman onnellinen olo. Hetkessä voin olla myös San Franciscossa saapuneena lentokentälle tai lapsena isän kanssa menossa aamulla kalastamaan.

Mielen visuaalinen kuva on tarkka. Tähän tulisi valokuvan hetki.

Tämä sama kokemus toimii myös eri tiloissa. Esimerkiksi Savonlinnassa on paikka, jossa vanha Sokoksen parkkipaikka on ollut. Joka kerta kun menen kirjastoon, menen siitä, koska siinä koen syvää sanatonta onnellisuutta, olen hetkessä lapsi ja isä on tuonut minut kaupunkiin. Kokemus ei ole muisto, se on fyysinen tunne, jotain, mikä on yhteydessä teknisesti valokuvan mahdollisuuteen. Lasten kuvaamiseen tämä liittyy niin, että illalla täytyy

nousta ylös sängystä, koska tulee syvä ymmärrys siitä, että kertaakaan tässä elämässä en voi enää olla siinä hetkessä, kun poikani on Batman, joka katsoo ikkunasta ulos, tai jossa tyttäreni ovat sohvilla leikkimässä.

Nousen sängystä ja odotan että tunne menee ohi. Tämä tunne on kuvissani.

Kätkevä kuva ja kätkeytyvä kohde

Kuvissani lapset ovat usein naamioituneena.

Itse maalatut tai rakennetut naamiot ovat olleet lasten tapa suojautua katsojalta. Kuvissani vain harvoin lapsi katsoo kohti kameraa.

Naamiot ovat myös osa taide- ja valokuvahistoriaa. Lapset naamioituvat kuvaajan ja katsojan edessä, ajan edessä. Kuvani pohtivat valokuvan valtaa suhteessa lapseen, kuinka identiteetti muovautuu suhteessa yhteiskunnan kuvatulvaan ja näkykö tämä lasten kuvassa. Pohdin, haavoittaako kuva tai tuoko se esiin meissä olevaa suojeltavaa herkkyyttä ja ainutkertaisuutta. Käsittelen myös kysymystä, miltä tuntuu olla lapsi. Pohdin, voiko kuvan katseelta myös kätkeytyä.

Kuvataideakatemiassa nykyaikaisen taiteen historiaa opettanut Jean Ramsay esitteli ajatuksen naamioista taidehistoriassa, ajatuksen, naamion alla voit tulla siksi, mitä olet.

Kuvataideakatemiassa syvennyin myös opiskelemaan valokuvan vallasta yhteiskunnassa ja ajassa. Pohdin, miten valokuva voi myös vahingoittaa ja aiheuttaa häpeää, ja voiko valokuva myös vapauttaa tästä. Jo lasten kohdalla heidän identiteettinsä voi olla vahvasti kytköksissä kuvatulvaan. Jo Roland Barthes kirjoittaa Valoisassa huoneessa valokuvien päivittäisestä tulvasta ja suhteesta hänelle tärkeästä talvipuutarhakuvasta, jossa on hänen äitinsä lapsena; *”Juuri tästä välinpitämättömyydestä talvipuutarhakuva oli minut herättänyt.”*¹³

Valokuvani Kuvan keväässä ovat kuin talvipuutarhakuvani. Ne ovat kuvat, joihin liittyy Barthesin kuvaama ainutkertainen tunne. Kuvani tulevat lähelle, kaikista lähimpiin ihmissuhteisiin, lapsiin, jotka ovat tässä maailmassa, koska minä olen heidän äitinsä. Lapset

¹³ Barthes 1985, 107.

ovat minä ja silti erilliset. Roland Barthes kirjoittaa *”Sillä Äidissä oli säteilevä, hellittämätön ytimensä, minun äitini.”*¹⁴

Minulla tämä tapahtuu toisin päin, lapsissa on säteilevä, hellittämätön ydin. Omien lasten kuvaus on vaikeaa koska ne ovat niin lähellä minua ja kuva on kuin jonkin näkymättömän siteen katkaisemista.

Taiteilija ja kirjoittaja Aura Saarikoski kirjoittaa esseessään teoksessa *Jälki* valokuvauksesta ja omaelämäkerrallisuudesta. Hän sanoo: *”Omaelämäkerrallisen taiteen tekeminen on dialogia piiloutumisen ja esiintymisen, esiin astumisen välillä. Autofiktiivisissä teoksissa näyttäytyy piiloutumisen ja näkyvillä olon ambivalenssi – fiktio on piilopaikka. Fiktio suojusta voi olla turvallisempaa avautua ja tulla näkyväksi hallitsemattomalle yleisölle.”*¹⁵

Kirjoittaessani sanat saartoivat minut ja huomaan, että taiteeni syntyy suhteessa maailmaan, mikä on minulle mahdollinen.

Sanojen tavoittamattomasta syystä olen onnellisin silloin, kun omat lapseni leikkivät, ja siksi valokuvaan lapsiani. Kuvani koskettavat jotakin syvää ja merkityksellistä omassa olemassaolossani. Kun lapseni ovat minä, otan kuvan, vaikka se on hyvin vaikea, ristiriitainen tehtävä, ja tämä vaikeus on läsnä myös teosten esillelaiton suhteen. Huomaan toivovani, että lapset piiloutuisivat kuvatulvan alta, löytäisivät oman identiteettinsä rauhassa, kuin talvehtien, leikin suojatessa heitä.

Valokuvataiteilija Pentti Sammallahti (1950) kuvaa Helsingin sanomien haastattelussa tekemistään sanoilla:

*”Olen oikeastaan kuvannut vain sellaista, mikä on koskettanut.”*¹⁶ Myös valokuvataiteilijana Nan Goldin on kuvannut samankaltaisesti Tate- Museumin YouTube julkaisussa, että hän on kuvannut asioita jotka koskettavat häntä.¹⁷ Liityn tähän jatkumoon. Olen taiteilija ja kuvaan sitä, mikä koskettaa minua. Koen tämän suurena etuoikeutena.

¹⁴ Barthes 1985

¹⁵ Saarikoski, 2022, 108-135

¹⁶ Sammallahti 2025.

¹⁷ Goldin 2018.

Lapsi kuvissani koskettaa minua, ja kuvaamani aiheet valitsen näkemisen kautta. Ajattelun kyky, luovuus, herkkyyys ja tunteet ovat asioita, joita tavoittelen kuvissa. Valokuvan sisäänpäin katsova olemus kiinnostaa minua. Esitettynä valokuva on vaikea, mutta tuo mukanaan jaettavuuden. Tämä jaettavuus sisältää katsojan ja tekijän persoonan. Valokuva on kuin galleriatila suuressa kaupungissa missä pysähtyä. Se on kuin suru yhdistyneenä ajatukseen: en kuitenkaan ollut yksin tässä maailmassa.

Minusta taiteilijana

Olen jo lapsuudesta asti ollut kiinnostunut valokuvasta ja opiskellut sitä laajasti. Tämä visuaalinen osaaminen ja ajattelu on merkittävin taiteellista työtäni kuvaava asia. Olen kasvanut taiteilijaksi oman henkilöhistoriani kautta ja saanut opiskella ja työskennellä valokuvataiteilijana Suomessa ja San Franciscossa, Yhdysvalloissa. Taiteilijana toimiminen on lahja. Koen merkittävänä olla osa globaalia taiteilijayhteisöä. Taiteen kautta ihmisyydestä voi jakaa paljon syviä merkityksiä, jotka yhdistävät. Olen oppinut paljon muilta taiteilijoilta. Tähän liittyy ajatus toisinkatsomisesta. Syy miksi hain San Francisco Art Instituteen, Yhdysvaltoihin opiskelemaan, on seuraava: olin jo vuosia sitten töissä helsinkiläisessä Luova.fi, joka oli tuolloin valokuvagalleria, pohjoismaiden suurin valokuvakirjakauppa ja valokuvatyöpajoja järjestävä yritys. Toimiini kuului muun muassa amerikansuomalaisen valokuvataiteilijan Arno Rafael Minkkisen (1945) työpajan järjestäminen ja sain osallistua työpajaan. Työpajassa esittelin portfolioni Minkkiselle, ja hän sanoi:

”Sinun täytyy opiskella enemmän, ystäväni Linda Connor opettaa vielä San Francisco Art Institutessa, kirjoitan sinulle suosituskirjeet.”

Minkkisen neuvosta hain ja pääsin opiskelemaan San Francisco Art Instituteen Linda Connorin ja Henry Wesselin (1942-2018) oppilaaksi. Vierailevana opettajanani toimi myös muun muassa Lorna Simpson (1960), joka jätti pitkäaikaisen vaikutuksen työskentelyyni naisen elämän kuvaamisessa. **Connorin ja Simpsonin opetus** oli johdattamassa taiteellista osaamistani rohkeampaan oman äänen löytymiseen naistaiteilijana, millä on minulle ollut valtavan suuri merkitys ihmisenä ja taiteilijana. Ennen San Franciscon opiskeluaikaa olin tekemisessä vain miehistä koostuvan valokuvataidekentän kanssa ja naisopettajien ihmeellinen ilmaantuminen elämääni muutti koko taiteeni ja elämäni syvästi. Sillä että olen saanut Kuvataideakatemiassa olla naisopettajien oppilaana on minulle syvä ja rohkaiseva

merkitys. Naisen katse sisältää hoivan, viisauden ja syvän ihmistuntemisen. Kirjoitan sen tähän vaikka on olemassa miehiäkin jotka omaavat tämänkaltaista enkä halua tehdä tästä sukupuolikysymystä. Henkilökohtaiselle taiteelliselle työskentelylleni naisopettajilla on ollut niin muuttava ja valtava merkitys että kirjoitan sen tähän.

Opettajani valokuvataiteilija Linda Connor piti luentonsa iltaisin. Luokkahuoneen seinät olivat täynnä ryhmässä olevien opiskelijoiden kuvia, ja Lindalla oli lukemattomat määrät diakiekkoja, joita katsoimme. Kuvien katsomisen kokemus yhdistää minut lapsuuteen; saan olla lapsi, jonka äiti melkein unohti satutunnille. Loppumaton visuaalinen aineisto piirtyi mieleeni noilla luennoilla. Opettajanani valokuvataiteilija Henry Wesselin valon käsittely näkyy yhä kuvissani. Valokuvaorganisaatio Photo Alliance järjesti useita luentoja ja kutsui tunnettuja valokuvataiteilijoita luennoimaan, johon itsekkin pääsin luennoimaan. San Franciscon ilmapiiri oli taiteen suhteen vapaa ja kevyt, mutta merkityksellinen ja sisällöllinen. Oma naisen näkökulmani alkoi vahvistua.

Opettajani Linda Connorin suosittelemana pääsin näyttämään teoksiani myös San Franciscolaisille galleristeilta ja minulta julkaistiin kirja *It Looks Like Snow (2011)*, sanfranciscolaisen Editions Michel Eyquimin julkaisemana yksityisnäyttelyn yhteydessä The Bonnafont Galleryssa San Franciscossa. Olen jo vuosia ollut mukana San Franciscossa toimivan valokuvayhdistys Photo Alliancen toiminnassa ja sittemmin myös San Francisco Art Institute Alumni – ryhmässä. Kuuluminen globaaliin taideyhteisöön tuo minulle merkitystä ja mielenkiintoa työhöni. Työskentelyni tapahtuu kotona ja perheessä mutta sitä voi esitellä esimerkiksi San Franciscossa. Tämän myötä identiteettini suomalaisena valokuvaajana kirkastuu. Taiteilijan elämä on erilainen, se mahdollistaa siirtymiä ajassa ja paikassa ja pidän tätä kiinnostavana ja merkityksellisenä.

Opiskellessani San Francisco Art Institutessa käytin aikaa Kalifornian suurimman valokuvataidekirjoja omaavan kirjaston kokoelmia tutkien. Ymmärsin, että suurin osa teoksista oli katsottava ja luettava siellä. Suomessa niitä ei ollut mahdollista nähdä. Ymmärsin että olen taiteilijana osa jatkumoa ja tämä on minulle merkityksellistä. On merkityksellistä, että tieto siirtyy taiteilijoilta toiselle ja kirjojen kautta myös eri kulttuureihin ja aikaan. Linda Connor kirjoitti minulle, että teokseni, jotka olivat näyttelyssä San

Franciscossa esillä, tulevat nyt osaksi hänen kokoelmaansa, jossa on hänen opettajiensa, kuten valokuvataiteilija Harry Callahanin (1912-1999) ja Connorin oppilaiden ja ystävien, kuten Emmet Gowinin teoksia. Tämä on kiinnostavaa ja mahdollista minkään muun kuin kuvan ja ihmisen välittämänä. Taiteilijoiden käsityön ja osaamisen tieto kulkee muiden taiteilijoiden välittämänä ja vaikutukset näkyvät vahvasti omassa taiteellisessa työssäni muun muassa herkkyyden kuvaamisen kautta. En ollutkaan maailmassa taiteilijana yksin! Vaikka aika, lapsuuden aika, lentokoneen aika, vieraan kielen aika olikin taitettavana.

Kuvieni aika valuu tiimalasissa olevan hiekan kaltaisesti.

Opinnäytetyö alkoi muuntua hiekan valuessa, siitä tulikin laulu, se alkoi kirjoittaa itseään näkyviin käsin.

Kuvan Kevään kevään neljä eri näyttelyä

Kuvan Kevään näyttelyssä esillä ollut kokonaisuus syntyi keväällä 2025 rinnakkain kolmen toisen näyttelyn kanssa. Näyttelyt syntyivät samoista kuvakokonaisuuksista kuin Kuvan Keväässä esitetyt, rakentuivat samaan aikaan ja vaikuttivat toistensa esittämismuotoihin, joten esittelen myös toiset näyttelyt osana opinnäytetyötäni.

Taiteen esittäminen on suhteessa muiden taiteilijoiden, kuraattorien, opettajien ja ympäröivän kulttuuriin ja pidän sitä mielenkiintoisena ja pohdin tässä oivalluksiani näyttelyistä suhteessa Kuvan Kevääseen.

Näyttelykokonaisuudet olivat Mikkelin taidemuseossa yhteisnäyttely *Hiljaisuuden manifesti*, kuraattorina kuvataiteilija Ville Löppönen, *Mäntän Kuvataideviikot*, kuraattori Krister Gråhn ja San Franciscossa, Yhdysvalloissa *Metaphors of Recent Times* -yhteisnäyttely San Francisco Arts Commissionin galleriassa. Tässä kokonaisuudessa kuraattorina toimi San Franciscolainen kuraattori Beth Waldman. Lisäksi esittelin teoksiani SFAA Artist Alumni -luennolla¹⁸. Seuraavassa esittelen näyttelyt yksitellen.

¹⁸ Lopponen, 2025

Mikkelin taidemuseo

Pidän Mikkelin taidemuseosta, se on kauppakeskuksen yläkerrassa ja moderni.

Lapseni tulevat avajaisiin, ja sitten menemme vanhaan hotelliin, jossa on uima-allas, jossa on jääkylmä vesi. Lapsista se on ihanaa.

Valokuva suhteessa muihin välineisiin kuten maalauksiin tai installaatioihin on vaativaa valokuvateoksille. Valokuvien sisällön on oltava vahva, että ne selviävät ekspressiivisten ja värikkäiden töiden, kuten Jukka Korkeilan maalaus- installaation ja Henry Wuorila-Stenbergin maalausten kanssa samassa näyttelytilassa ilman materiaalista käsin tehtyä jälkeä.

Näyttelyssä Ulla Karttusen koloristiset digitaalitaideteokset ovat levittäytyneet koko tilan pääseinän mittaan.

Keskustelussa näyttelyssä Marjaana Kella kommentoi osuvasti Hiljaisuuden manifestia:

”Nämä teokset huutavat. ” näyttelyn nimen mukaisesti ne eivät olleet hiljaisia. Näiden teosten kanssa teokseni ovat herkäät, kuin pyhäpäivä, pyhäkouluun meno, Henry Wuorila-Stenbergin sanoin.

Olen aikaisemminkin esittänyt teoksiani maalausten kanssa ja pidän tätä hyvin kiehtovana vuoropuheluna valokuvan todellisuuden ja maalatun todellisuuden kanssa. Tekijän katse ja ajattelu näkyvät teoksissa, sadunomaisuus, mielikuvituksellisuus.

Mäntän Kuvataideviikot

Kesällä 2025 teokseni olivat nähtävissä Mäntän kuvataideviikoilla. Mäntän kuvataideviikot on Suomen laajin nykyaikaisen taiteen kesänäyttely. Kuraattorina toimi Krister Gråhn, joka opiskelee myös Praxis- curating and writing in contemporary art- koulutusohjelmassa

Kuvataideakatemiassa. Näen tämän hyvin merkittävänä opinnoissani Kuvataideakatemiassa, eri osaajien kohtaamisen ja dialogin. Mäntässä esillä oli laaja kokonaisuus minulta, 30 teosta. Tämä oli Gråhnin ajatus, salonkiripustus, joka sai mallinsa muun muassa Ateneumissa olevasta muotokuvaseinästä ja salonkiripustus toimi valokuvateoksissa hyvin.

Kuvan Keväässä, Mikkelin taidemuseossa ja Mäntän Kuvataideviikoilla teokseni ovat suhteessa muilla välineillä tehtyihin teoksiin. Ripustus toimi parhaiten Mäntän

Kuvataideviikoilla. Se oli rohkea ja herkkä yhtä aikaa ja ympärillä olevat teokset toivat siihen kiinnostavan vuoropuhelun. Ripustus toteutettiin niin että myös lapset ylsivät katsomaan sitä.

San Francisco

Metaphors of Recent Times -näyttely San Francisco City Hallin galleriassa Yhdysvalloissa. Näyttelyn järjestäjänä toimi Photo Alliance yhteistyössä San Francisco Arts Commission Gallerien kanssa ja kuraattorina San Franciscossa asuva kuvataiteilija ja kuraattori Beth Waldman.

Näyttelyssä kuvani lapsista rinnastuivat amerikkalaisten valokuvataiteilijoiden teoksiin. Teoskuvani lapsista vei näyttelyn toiseen suuntaan, valoisampaan tulevaisuuteen. Näyttelykokonaisuudesta ymmärsin, miten erityistä amerikkalaisessa yhteiskunnassa oli näyttää kuva lapsesta. Lapset ovat Yhdysvalloissa piilossa, eivät saa mennä yksin minnekään. Myös lapsen esittäminen yksin teoksessa on nykyisin harvinaista Yhdysvalloissa. Myös näyttelyyn oli mentävä turvatarkastuksen kautta koska se sijaitsee San Francisco City Hallin galleriassa.

Kuvan Kevät

Minun kuvani tarvitsivat Kuvan Keväässä toistensa läheisyyden, toisiaan hipovan läsnäolon. Suomen Kuvalehdessä valokuvataiteilija Nelli Palomäki kertoo, miten hän kuvissaan käsittelee sisaruutta, ja eräässä lauseessa hän kuvailee: *”Laitoin pojat vierekkäin, ja koska he ovat sisaruksia, heidän kätensä hipaisivat toisiaan, ja annoin heidän olla.”*¹⁹ Kuvataideakatemian Myllytorin ja Valkoisen Studion tilat tuntuivat tarvitsevan sen, että teokset olivat lähellä toisiaan, saivat turvan toisistaan.

Kirjallisen muodon löytäminen Kuvan Kevään visuaaliselle kokonaisuudelle on pyytänyt aikaa. Mielessäni on ollut paljon kommentteja teoksistani. Kommentit on ajateltava ja kirjoitettava ensin läpi, tulostettava ja leikattava ja koottava uudestaan kokonaisuudeksi.

¹⁹ Palomäki. 2025.

Etsin kirjaimellista muotoa valokuvateoksilleni.

Mielessäni on ollut paljon kommentteja teoksistani. Ne on ajateltava ensin läpi.

Sitten on mietittävä miten kirjallistaa visuaalinen tieto mikä minussa on.

Minussa on monta aikaa. Koulun aika yhdistyy kodin aikaan. Välillä matkustan päivisin, Savonlinna – Helsinki – Savonlinna- päivämatkat on mahdollista toteuttaa niin, että herään aikaisin, juna lähtee klo 5.14 ja menen illalla junalla kotiin. Matkat kestävät melkein 9 tuntia päivässä, mutta en ole sitä ajatellut kuin vasta nyt koska unohdan sen koulussa. On kiehtovaa olla vaihtamassa junaa hiljaisessa pakkasen lävistämässä Parikkalan juna-asemalla aamulla. Pidän matkustamisesta, huomaan.

Olen monella tavalla tutkimusmatkailija, valokuva on tuonut mahdollisuuden matkustaa ja nähdä eri todellisuuksia ja ihmeellisiä kaupunkoja ja ihmisiä.

Valokuva riippuu ajassa kiinni.

Valokuva itsessään pyytää kasvotusten olemisen, näyttää kuvaajan ja kuvattavan kasvot.

Valokuva uppoutuu.

Kuvan Kevään ripustuksessa koin, että minun olisi hyvä laulaa. Musiikin tohtori Sirkka Kosonen ottaa minut lauluoppilaaksi. Sirkka sanoo, laulamiselle pitää antautua. Ajattelen sitä kirjoittaessani valokuvasta.

Ja kuin verkon tai ympyrän kaltaisena sisäiseksi tuekseni tulevat kevään muut näyttelyt, näkemisen, tekemisen, taiteilijuuden lahja. Tässä tulevat myös kohtaamisen, yleisön kanssa vastakkain olemisen pyyntö, myös yksinäisyyden kokemus.

Matka

Kuvan Kevään jälkeen pääsin matkustamaan San Franciscoon ja Yhdysvaltoihin näyttelyni vuoksi. Tällä matkalla ymmärsin paljon, mistä valokuvataiteeni saa vaikutteita.

Ensimmäisenä niistä on muistissani oleva valtava visuaalinen arkisto. Yhdysvalloissa teoksia

ripustetaan runsaasti museoissa ja yksityiskodeissa, kuvia on vedoksina nähtävillä ja ne ovat merkityksellisiä katsojille.

Amerikassa ymmärsin, miten ajatuksissani oleva visuaalinen arkisto toimii: se jää mieleen, vaikka siitä ei rationaalisen ajattelun myötä muistaisikaan. Esimerkkinä tästä eräs kuvataiteilija Gerhard Richterin (1932) kuva. En muista sitä aikaisemmin nähneeni enkä myöskään muistanut, että olin ottanut siitä SF Momassa kuvan ennen kuin kävin matkalta ottamia kuvia läpi. Kun näin kuvan, huomasin että Richterin tekninen käsittely on vaikuttanut kuviini. On kuin kuvan päällä olisi sumua, kuin verhona arjen mystiikkaa kuvaavana tekniikkana.

Valokuva ylittää maantieteellisyyden ja ajan myös niin, että sanfranciscolaisen taiteilijan ja galleristin Dennis Letbetterin (1954) suuren kodin eteisessä ensimmäinen teos on Pentti Sammallahden teos. Dennis on kertonut, että hänen talonsa ovat rakentaneet kullankaivajat, jotka rakensivat kauneimman ajattelemansa talon. Seuraavassa huoneessa on vedos Richard Avedonilta Francis Baconista. Opettajani Linda Connorin luona saan nähdä Harry Callahanin ja Emmet Gowinin vedoksia.

Kuvataideakatemiassa opettajani professori Marjaana Kellan esittelemä Gerhard Richterin valokuvateos on San Francisco Momassa, saan nähdä Richterin *The Reader* – teoksen. Olen onnellinen. Lapset jäävät museon penkille odottamaan ja minä menen katsomaan myös Sophie Callen ja Andy Warholin valokuvateoksia.

Yhdistävä tekijä olen minä, katsoja, ihminen, joka olen elänyt rajatussa ajassa, saanut mahdollisuuden opiskella, ajatella, katsoa, luoda. Ymmärrän, että tästä tiedosta vedostamme tietyn kokonaisuuden, johon liittyy valtava määrä tietoa.

Minulle matkan tuomat siirtymät ovat tärkeitä taiteelliselle ajattelulleni ja tekemiselleni. Valokuva syntyy kehollisuuden, liikkeen kautta. Kehossa on sisältynyt tieto ja fyysinen kuvanottotilanne. Minulle taiteeseeni liittyvä tieto on kehollinen tapahtuma.

Kirjoitin opinnäytettä niin että se tulisi läheisemmäksi, otin sen mukaan pyykkihuoneellekin. Venytin sanoja, laitoin ne pakkaseen kuivumaan, toin sisälle niiden pakkasen tuoksun, laitoin ne amerikkalaiseen kloriittiin, joka sai pyykkiä kulumaan niin että aika heijastui niiden läpi.

Tunteet

”Miten valokuva ajattelee, kun se painuu silmiämme vasten.”²⁰

Pentti Sammallahden valokuvateoksessa neljä poikaa pitää kissanpentuja sylissään. Vedos on käsin pimiössä tehty, siinä on uskomattoman kauniit sävyt, lapsuuden suru, haikeus, onnellisuus. Kuvaa katsoessani palaan välittömästi lapsuuteen, kun usein laitoin käteni isäni kotipaikan navetan alle ja otin syliin kissanpennun. Sammallahden kuvaa katsoessani tunnen, että siinä olen minä, vaikka kuva on otettu Siperiassa ja siinä kuvatut ovat poikia.

Valokuviini liittyvät tunteet. Rakkaus ensimmäisenä. Tunteet ovat työskentelyssäni valtavan tärkeät kuvien ottamisen herkkyyden suhteen. Tunteet myös vaativat vahvan teknisen osaamisen, että kuva saa ne välitettyä. Tunteet tekevät kuvan prosessin läpinäkyväksi, herkäksi. Kuvan ottamisen prosessi on vaikea ja harjoittelua vaativa. Roland Barthesin seuraavat lainaukset sanoittavat omia ajatuksia.

”...olin kiinnostunut valokuvauksesta ainoastaan ”tunnepitoisista” syistä; halusin syventää sitä, en kuten kysymystä (teemaa) vaan kuin haavaa: näen, tunnen, siis huomaa, katson ja ajattelen.”²¹

”Sillä kuvan taakkaa ei kirvoita välinpitämättömyys – ei mikään ”objektiivinen” valokuva, sellainen, jonka saat valokuva-automaatista ja joka tekee sinusta rikollisen näköisen, poliisin etsimän tyyppin – vaan sen saa aikaan rakkaus, ääretön rakkaus.”

Barthesin rakkauden tavoittelu ja kuvan tuoma sisäinen ja ulkoinen kauneuden ymmärtäminen saa minut edelleen kiinnostumaan valokuvasta.

”Emmekö olekin rakastuneita tiettyihin valokuviin?”²²

²⁰ Laakso 2007, 7.

²¹ Barthes 1985, 27.

²² Barthes 1985, 122.

Lasten sisäinen maailma ja se miten he hahmottavat ja ajattelevat maailmaa, on hyvin kaunista.

Kun lapset ovat, minä otan kuvan, vaikka ajattelen, että se on hyvin vaikea, ristiriitainen ja mahdoton tehtävä itsessään, ja mahdottomuus on läsnä myös esillelaiton suhteen. Mutta niin kiehtova mahdottomuus näkymättömän esille saamisen suhteen. Valokuvani kuvaavat hyvin läheistä suhdetta. Elämä on syvimmillään läheisissä suhteissa ja niiden mahdollistamassa rakkaudessa, ja tämä on valokuvassa merkityksellistä.

Epilogi

Valokuvan olemus, se että syvästi rakas ihminen on kuvassa ja sitten ei enää ole, on käsittämätön mysteeri sekä sisällön että toteutuksen suhteen.

Valokuva juoksee minua karkuun ja samoin sanat, ne juoksevat ja ne olisi tavoitettava taiteen maailmassa, mutta ne olivat jo omilla teillään.

Taiteilijana toimimisen näen lahjana, ajan katsomiseen, näkemiseen ja jakamiseen. Minulle on annettu tämä aika, tämä todellisuuteni kuvattavaksi. Nykytaiteen jatkumoon minä liityn sillä, että kerron oman tarinani. Liityn taiteilijoihin, jotka käyttävät omaa elämäntarinaansa taiteensa materiaalina.

Olen kotona. Annan ajan kävellä sisälle huoneeseen.

Aika, rakas lapsi, ihmeenkaltaisen, pyhä.

”Se perhosten kuningatar ei ole vielä tullut kiittämään, että vapautin sen.”

Tytär Kielo, viisivuotiaana.

”Aika on tullut huoneeseen.

Etsin itseäni ja rakkaitani muistin katoavista huoneista. Olen lapsi, nuori tyttö, äiti, jo muistinvarainen äiti. Kaikki naisena kuvan katseessa.

Kuvan lapsi katsoo takaisin,

aika liikkuu ja on viiltävän rakas ja tavoittamaton. Lapsi naamioituu, aika naamioituu kuvan painosta. Huone ja paikka muuttuvat. Valokuva rajaa ajan, piirtyy muotoonsa.”

Lähdeluettelo

Barthes, Roland. 1985. *Valoisa huone - La chambre claire - Camera lucida*. Suomentanut Martti Lintunen, Esa Sironen & Leevi Lehto. Jyväskylä: Kansankulttuuri.

Laakso, Harri. 2007. *Harmaa aines / Jälkinäytös*. Helsinki: Suomen valokuvataiteen museo

Löppönen, Anni. 2011. *It Looks like Snow*, San Francisco: Editions Michel Eyquimin

Taideyliopiston Kuvataideakatemia. 2025. *Kuvan kevät 2025*.

<https://taju.uniarts.fi/server/api/core/bitstreams/a2f28c31-6c73-43d2-8399-61fc82a5bf94/content>

Viitattu 30.3.2026

Palomäki, Nelli. 2025. Me kuulutaan yhteen. *Suomen Kuvalehti* 2025: 21, 34-41.

Saarikoski, Aura. 2022. Tahra paidassa, isoäiti kevätvalossa ja kädet taikalaatikolla sekä muita ajatuksia omaelämäkerrallisten valokuvien ja kirjoitusten reunamilta. Teoksessa *Jälki- kirjoituksia valokuvasta*. Toim. Hanna Weselius. Helsinki: S&S, 108-135

Weselius, Hanna. 2025. *Pronominit*. 25. Helsinki: Wsoy

Verkkolähteet:

Connor, Linda. Haines Gallery. 1990 Kirja *Spiral Journey*. Columbia College.

<https://www.hainesgallery.com/artists/58-linda-connor/>

Viitattu 3.4.2026

Goldin, Nan, Tate, 2018. *My work comes from empathy and love*. 11.1.2018,

<https://www.tate.org.uk/art/artists/nan-goldin-2649/nan-goldin-work-comes-empathy-and-love>

11.1.2018, Viitattu 18.3.2026

Dijkstra, Rineke. Guggenheim Museum. 2012. Almerisa Series

<https://www.guggenheim.org/video/rineke-dijkstra-almerisa-series-video>

Viitattu 26.3.2026

SF Artist Alumni. 2025. SFAA Spotlight Online talk series, *Metaphors of Recent Times*

<https://www.sfartistsalumni.org/spotlight>

Viitattu 26.3.2026.

Mann, Sally. CBS – mornings, 2025 “Photographer Sally Mann reflects on creativity and loss in new memoir "Art Work", 10.9.2025

<https://www.youtube.com/watch?v=P-DfSu3ulQQ>

Viitattu 18.3.2026

Sammallahti, Pentti. 2023. Sumuisien päivien kuvaaja. Helsingin Sanomat 28.10.2023

<https://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000009904823.html>

Viitattu 26.3.2026

Sähköpostiviesti

Connor, Linda, 2024: Re: Dear Linda, Yksityinen sähköpostiviesti 22.2. 2024. Viestin saaja:

Anni+ family Lopponen

Suullinen tieto

Musiikin tohtori Kosonen, Sirkka, Sibeliusakatemia, suullinen tiedonanto kirjoittajalle

22.10.2026

Luento

Ramsay, Jean. Nykyaiteen historia ja teoria englanniksi, luento Flesh and Self 30.1.2023
Kuvataideakatemia. 16.1.-13.4.

Elokuva

Jarmusch, Jim. 1991. *Night on earth*. USA: Jim Jarmusch

Opinnäytteessä mainitut näyttelyt

Taideyliopisto Kuvataideakatemia: *Kuvan Kevät*. Näyttely 17.5- 15.6.2025.

<https://www.uniarts.fi/tapahtumat/kuvan-kevat-2025/> Viitattu 3.4.2026

Mäntän Kuvataideviikot. Näyttely. 15.6- 31.8.2025.

<https://mantankuvataideviikot.fi/nayttely-2025.htm>

Viitattu 3.4.2026

Photo Alliance ja San Francisco Arts Commission. *Metaphors of Recent Times*. 16.1-
1.8.2025.

<https://www.photoalliance.org/2025-metaphors-of-recent-times>

Viitattu 3.4.2026

Mikkelin taidemuseo. *Hiljaisuuden manifesti*. 21.3 – 18.5.2025

<https://mikkeli.fi/2025/03/20/hiljaisuus-valtaa-mikkelin-taidemuseon-ja-vie-kauhusta-paratiisiin/>

Viitattu 3.4.2026

Kuvan Kevät ripustuskuvat

Anni Löppönen teokset Kuvan Kevät: Myllytori. Kuva Anni Löppönen, 2025

Anni Löppönen teokset: Kuvan Kevät: Valkoinen studio. Kuva Anni Löppönen, 2025

Teoskuvat alla seuraavasti:

Myllytori

Anni Löppönen (1981)

Nimetön sarjasta Taikapiiri, Katkelmia / Untitled from the series *Taikapiiri, Katkelmia*
(1, 2, 4: 2024) (3: 2018) (5: 2016) (7 & 8: 2025)

Pigmenttivedos, Hahnemuhle Studio Enchanced Matte, kehys / Printed on Hahnemuhle Studio
Enchanced Matte, framed , 60x40 cm, Ed. 1/3

Valkoinen Studio *Nimetön sarjasta* / Untitled from the series

Kuin muuttuva uni

2024

Pigmenttivedos, Hahnemuhle Studio Enchanced Matte, kehys / Printed on Hahnemuhle Studio
Enchanced Matte, framed

/ Printed on Museo portfolio rag- paper, framed

60x40 cm

Ed. 2/3

Nimetön sarjasta / Untitled from the series

Taikapiiri, Katkelmia

Pigmenttivedos, Hahnemuhle Studio Enchanced Matte, kehys / Printed on Hahnemuhle Studio
Enchanced Matte, framed

/ Printed on Museo portfolio rag- paper, framed

70x100 cm

Ed. 1/3

Ripustuskuva 1. Mäntän Kuvataideviikot. Kuva: Anni Löppönen 2025. (Edellä kuvassa oleva veistos Maria Duncker)

Ripustuskuva 2. Mäntän Kuvataideviikot. Kuva: Anni Löppönen 2025

Ripustuskuva 3. Mäntän Kuvataideviikot. Poikani Wiljam katsoo teoksia. Kuva: Anni Löppönen 2025

Ripustuskuva 1. Mikkelin Taidemuseo: Hiljaisuuden Manifesti: Kuva Anni Löppönen, 2025

Ripustuskuva 2. Mikkelin Taidemuseo: Hiljaisuuden Manifesti: Kuva Anni Löppönen, 2025

Näyttelyn tiedote: Metaphors of recent times: San Francisco, USA, Näyttelyn järjestäjinä San Francisco Arts Commission ja Photoalliance, 2025. Teoskuva Anni Löppönen

EXHIBITION FEATURED ARTISTS

PABLO BAUTISTA · RENEE BILLINGSLEA · BARBARA BOISSEVAIN · KENNEDI CARTER

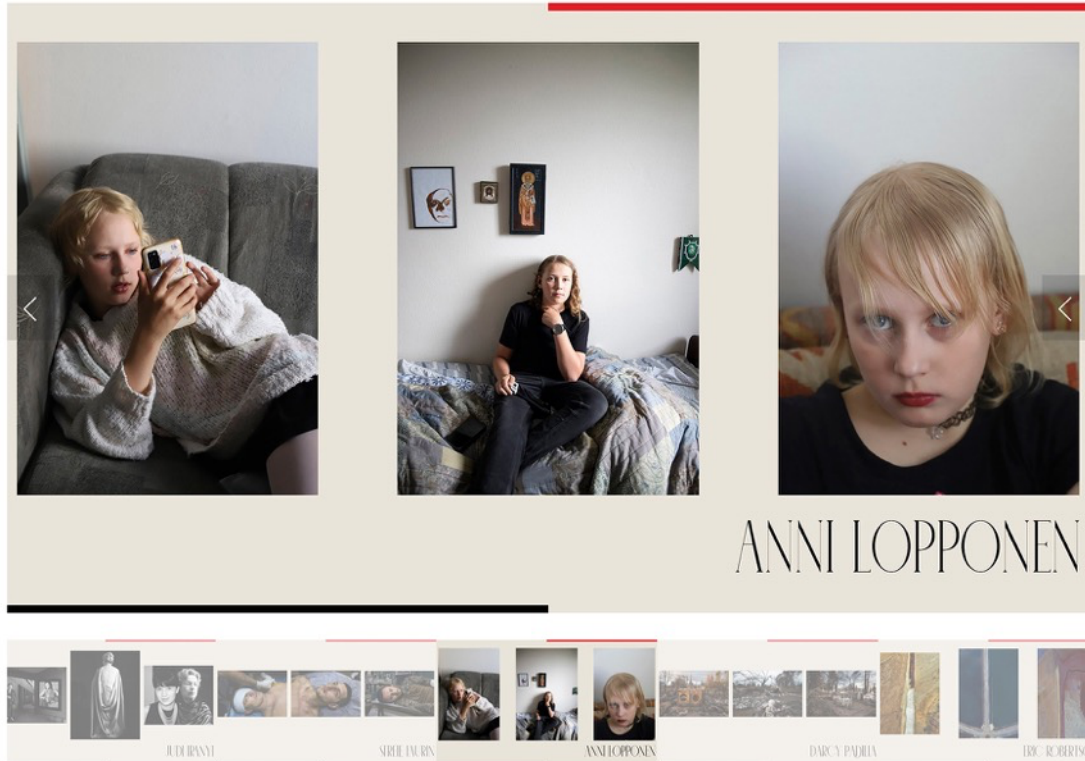
MIMA CATALDO · YU-CHEN CHIU · KATIE COFER · MARK COGGINS

IZZY COSENTINO · KELLY FOGEL · DAVID GARDNER · STUART GOLDSTEIN

CHRISTINE HUHN · JUDI IRANYI · STRELE LAURIN · ANNI LOPPONEN

DARCY PADILLA · ERIC ROBERTSON · LANCE SHIELDS · NINA SIDNEVA

WILLIAM MARK SOMMER · LIZ STEKETEE · RUSTY WESTON · HARRY WILLIAMS

Näyttelyteokset Metaphors of recent times: San Francisco, USA, Photoalliance, 2025.
Teoskuvat Anni Löppönen

Näyttelyn ripustuskuva Metaphors of recent times: San Francisco 2025. Teoskuva Anni Löppönen